

LETONICKÝ *zpravodaj*

Červenec 2021

Vážení spoluobčané, vážení čtenáři,

většina příspěvků v tomto vydání Letonického zpravodaje úvodem reaguje na dopady pandemické situace. Ta nás připravila o některé kulturní, společenské, ale i rodinné akce a znemožnila společenský život.

V poslední době to byly Antonínské hody. Dodnes je jejich absence předmětem diskusí. Ale ještě v době kalendářního data hodů byla v platnosti řada restriktivních opatření – nebyl povolen tanec, zpěv, konzumace jakýchkoliv nápojů, respirátory, rozestupy a další. I v dnešních dnech, např. v Dražovicích, byla pouze zábava bez stárků a hody nebyly plnohodnotné.

V posledním čísle LZ jsem informoval o připravovaných investičních akcích. V nejbližší době bude odstraněn dům č.p. 95 v ulici Josefa Rotrekla, demolice již postupně probíhá. Je vyhotovena studie pro budoucí přístavbu zázemí Obecního domu. Po projednání a volbě nejvhodnější varianty bude zpracován projekt a požádáno o stavební povolení. Opravy chodníků započaly v ulici Družstevní a budou pokračovat ul. Úvoz. V polovině července fy. Swietelsky zahájí práce na dokončení obnovy povrchu vozovky v ulici Nová. Občané zde žijící se konečně zbaví problémů s věčným prachem a výmoly v silnici. Já snad přestanu být neoprávněně kritizován a někdy urážen za tento stav. Oprava měla být ukončena do poloviny dubna 2021. V důsledku dobře míněného počínu některých zastupitelů ve snaze o získání dotace došlo ke zpoždění realizace. Posun nastal v možnosti budování nové ulice Horany. Jsou vydána všechna potřebná povolení a rozhodnutí, je schválen záměr prodeje pozemků a byla dokončena prováděcí dokumentace vozovky. Po výběru dodavatele bychom chtěli začít její výstavbu. V srpnu má být dodán nový traktor s mulčovačem, čímž skončí závislost na dodavatelském způsobu udržování polních cest a velkých travnatých ploch.

Zároveň pokračují projekční práce – cyklostezka na Němčany, sportovně-relaxační areál, započala příprava zastavovací studie prostoru pro výstavbu Kopaniny a stavební zhodnocení budovy čtyřřadého kravína, který se stal majetkem obce. Pracuje se na rozšíření sběrných míst odpadu a do konce roku bychom chtěli rekonstruovat kanalizaci, chodník a vozovku v ulici Větrák.

Obec má stále zájem o vykupování pozemků, popř. směny a v některých případech se podařilo získat pozemky vlastníků pod komunikacemi do vlastnictví obce. Rovněž směny bylo dosaženo smysluplného využití malorozměrových pozemků pro jiné účely.

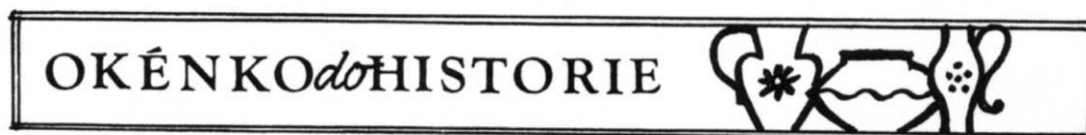
Zvláštní pozornost je věnována odpadovému hospodářství v návaznosti na nově platnou legislativu. Stát přenáší stále více povinností na obce i s finančními důsledky. Informaci o tom podává dále místostarostka, která tento problém za nás fundovaně řeší.

Závěrem si dovoluji požádat o občanskou ohleduplnost. Prosím, vyhněte se neuváženému pálení zahradního odpadu, dodržujte obecní vyhlášku. Stejně tak, věnujte pozornost parkování. Toto se stále ve větší míře stává problémem a, bohužel, i předmětem sousedských sporů. Pokud vás situace nutí parkovat v rozporu se Zákonem o provozu na pozemních komunikacích a své vozidlo postavíte na chodník, ponechte průchod pro chodce. Nenuťte děti a maminky s kočárky k nucenému vstupu do vozovky při obcházení vašich dopravních prostředků.

Ještě informace ke stavu vozovky III. třídy vedoucí přes obec. Oprava byla vyžádána včas a požadováno bylo celoplošné provedení. Toto bylo i přislíbeno. Odpovědný pracovník SÚS JmK po prohlídce vozovky rozhodl o jiném způsobu opravy. To, jak je vozovka "vyspravená" se nemůže nikomu líbit. Na protesty obce nebyl vzat zřetel. Silnice je majetkem JmK, obec ji nespravuje a nemůže do oprav investovat. Dle slibu vedení SÚS bude celoplošná oprava provedena na jaře příštího roku.

Děkuji všem, kteří se podílí na chodu obce, přičiňují se o pořádek a starají se o okolí svých domů. Všem přeji pohodové prožití léta a hezkou odpočinkovou dovolenou.

Ing. Jiří Skokan, starosta obce

Zaniklá tradice

Přibližně od druhé poloviny 19. století a průkazněji od 20. let minulého století je doložena tradice velikonočních hrkání a klapání a zároveň občůzka

s Jidášem v obcích Bučovicka. Tato obchůzka bývala neodmyslitelnou tradicí velikonočních svátků.

Stěžejní činností účastníků, chlapců cca od 5 do 14 let, bylo vyluzování zvuků dřevěných nástrojů, tedy hrkaček, klapaček a řehtaček. Hrkání a klapání nahrazovalo zvony na věžích kostelů, které od Velkého pátku do Bílé soboty umlkají v důsledku uctění biblických událostí spojených s umučením Ježíše Krista. Klapači a hrkači někdy rovněž za svoji činnost dostávali výslužku, kterou si potom rozdělovali dle stanovených pravidel. Tato tradice se ještě stále udržuje ve 14 obcích bučovského regionu, z blízkých obcí např. v Marefách, Křižanovicích, Kojátkách, Vícemilicích.

O Jidášovi v Letonicích toho víme velmi málo. Samotné velikonoční obchůzky s hrkáním a klapáním zanikly někdy na konci 60. let minulého století. Postavu Jidáše si pamětníci vybavují velmi mlhavě. Jednalo se o osobu, která se před akterý objevila až v samotném závěru obchůzky. Dělo se to na kopci zvaném Větrák. Jidáš měl na sobě „*nastrašeny nějaké pytle*.“ Vypadal tedy jako strašák. Vyběhl a honil kluky a kluci jeho. Hlavu a tvář měl zakrytou, nebylo poznat, kdo to je. Tento velmi krátký akt se odehrával pozdě večer.

Jedna z pamětnic vzpomínala, že je v pátek při hrkání honila kolem kostela jakási postava v bílém plášti. Byl to zřejmě nějaký starší kluk, kterého se hodně báli. Zda se mělo jednat o Jidáše, nedovede po létech s určitostí potvrdit. Zdá se, že postava Jidáše, ať už v té či oné podobě, se v Letonicích opravdu vyskytovala. Je možné, že se objevovala nepravdělně a že celý obyčej byl záležitostí chlapců, kteří ministrovali v místním kostele. Tudíž i představitel Jidáše mohl být ministrant. Na Zelený čtvrtek zazpíval kněz „*Gloria in Excelsis Deo ...*“, ministranti odnesli od oltáře zvonky a v průvodu se klapalo a šlo k oltáři. V pravé poledne se klapači sešli u sochy sv. Jana Nepomuckého. Tam se pomodlili a vyrazili na obchůzku dědinou. Podruhé hrkali večer v době klekání. Nezpívali, ale lomozili klapačkami, hrkačkami a trakaři, které měli i malí chlapci, ovšem podstatně menší než starší kluci. Vyráběli jim je hlavně místní zedníci, kterých bylo tehdy v obci mnoho. Řídícím akterům se říkalo *vedoucí*. Byli to chlapci navštěvující poslední ročník obecné školy, ne starší, protože pak začali dojíždět do měšťanské školy a už neměli tolik času. Řadovým hrkačům se říkalo jednoduše *kluci*. Závěr obchůzky býval u kaple sv. Floriána uprostřed vsi. Zde se hoši pomodlili. Poslední den hrkání v sobotu se již nevybírala výslužka, ale odpoledne šla celá ves v průvodu a s muzikou do kostela na slavnost Vzkříšení. Všichni byli oděni do svátečních šatů.

Podle dotazovaných pamětníků (p. Karel Vlach, pí. Violeta Křivánková, pí. Jarmila Matulová) vymizel obyčej z obce proto, že býval především záležitostí ministrantů. Později upadl o hrkání zájem a dosud nebyla snaha jej obnovit.

V rámci příspěvku do publikace „*Obchůzka s Jidáši*“ zpracoval

Jiří Skokan

LETOŇSKÝ ZPRAVODAJ

Pod tímto názvem vyšlo v únoru 1984 první číslo tohoto periodika. Za jeho zrodem stáli tehdejší předseda MNV pan Miloslav Zachoval a vedoucí Drobných provozoven MNV pan Bohuslav Slabý. Tisk byl proveden ručně pomocí lihového zařízení Cyklostyl. Výtisk byl nepříliš kvalitní a pouze černobílý bez fotografických příloh.

V úvodníku prvního čísla byl v duchu tehdejší doby zdůrazněn odkaz na Význam února 1948. Na další straně předseda MNV v článku Budujeme naši vesnici zrekapituloval tehdejší dění v obci.

Na úseku investičních akcí Z (brigádnicky a svépomocí provedené) byly zařazeny: přístavba soc. zařízení a družiny při ZŠ a vybudování místní komunikace ke koupališti. Z neinvestičních akcí to bylo vybudování čističky na koupališti a místní komunikace v ulici Družstevní. Dále byla realizována stavební úprava budovy MNV a úprava budovy kinosálu. Zde bylo odstraněno nevyhovující sociální zařízení a vybudováno nové. Většina prací byla provedena brigádnicky za účasti složek NF (Národní fronty). Dále byla postavena zídka z tvarovek u budovy MŠ a opěrná zeď v ul. Pod kopcem.

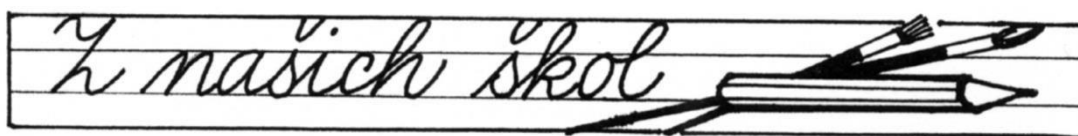
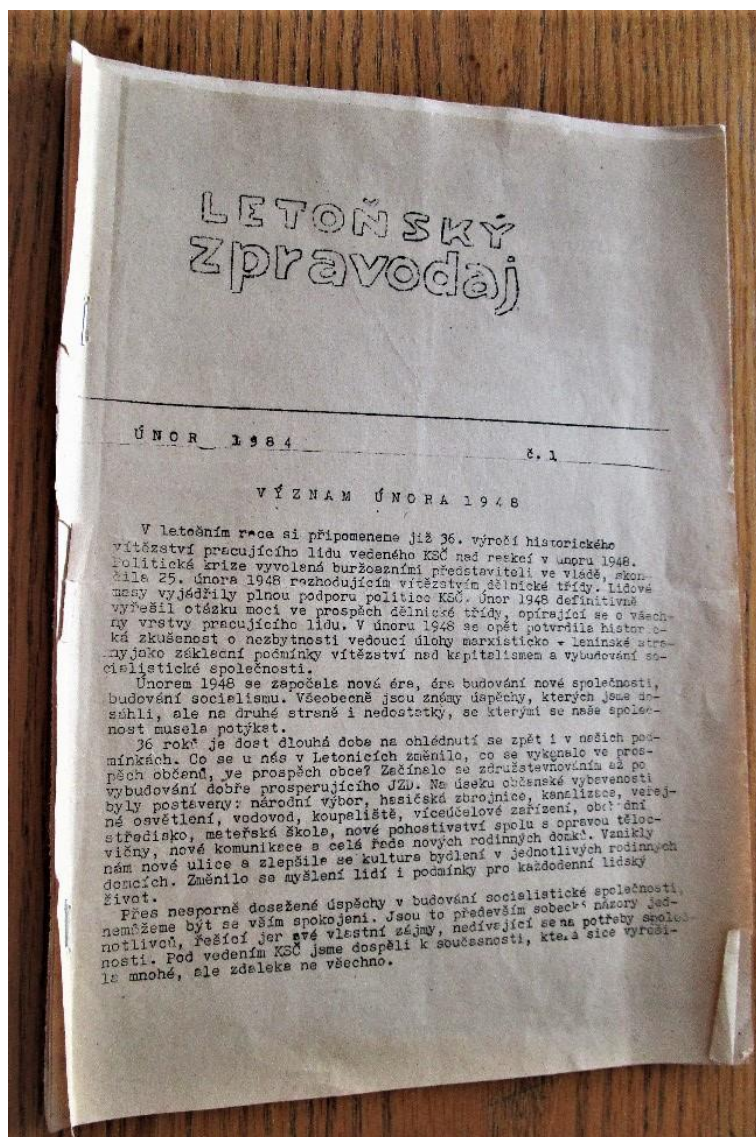
V dalším příspěvku hodnotí předseda JZD MÁJ Marefy Josef Kubiš hospodářský rok 1983. Rostlinná výroba byla negativně ovlivněna deficitem srážek (roční průměr srážek byl 323 mm, zatímco dlouhodobý průměr byl 520 mm). Dobré výsledky vykazuje živočišná výroba, uspokojivá je dojivost krav a přírůstky prasat.

Tajemnice MNV pí. Ludmila Kovaříková informuje o práci Rady MNV. Důležitost je kladena na ochranu životního prostředí a služby obyvatelům. V obci je zřízeno dámské kadeřnictví, krejčovství, pracuje klempíř, zedníci, pořez dřeva, oprava obuvi, sklenářství.

V tomto roce bylo přikročeno k zavedení názvu ulic. Komise, která toto řešila, navrhla ponechat některé vžitě názvy. Obec byla rozdělena do 16 úseků, názvy ulic jsou platné i v současnosti.

O činnosti SPOZ (Sboru pro občanské záležitosti) informoval jeho předseda Jan Vlach. V roce 1983 bylo do života přivítáno 19 občánek obce, bylo uzavřeno 8 sňatků a zemřelo 14 spoluobčanů. Nejstarší občanka obce oslavila 87 let. Obec měla 1375 obyvatel.

Jiří Skokan

Vyplouváme směrem k prázdninám

V novém kalendářním roce 2021 žáci 1. a 2. třídy nastoupili do školy k prezenčnímu vzdělávání. Žáci 3., 4. a 5. třídy se vzdělávali doma – formou

distanční výuky. Dne 28. 1. 2021 proběhlo předání výpisu pololetního vysvědčení.

Na počátku března (1. 3. 2021) přešli na distanční formu vzdělávání také žáci 1. a 2. třídy. Důvodem byla zhoršující se situace šíření nemoci Covid 19. Distanční výuka probíhala u všech ročníků on-line, přes MS Teams.

Od 12. 4. 2021 se děti ze všech ročníků vrátily k prezenční výuce ve škole. Tento den také začalo první testování žáků (Covid 19). Testování probíhalo vždy v pondělí a čtvrtek. Od 3. 5. je již testování pouze jedenkrát týdně – v pondělí.

V pátek 30. 4. se ve škole uskutečnil čarodějnický den. Dopoledne plné zábavy, veselých kostýmů i zajímavostí si děti velmi užily. Dne 7. 5. proběhlo každoroční focení tříd. Žáci 5. třídy se fotili také na tradiční tablo. V úterý 1. 6. jsme s dětmi oslavili Den dětí. První výhrou bylo krásné počasí. Chlapci a děvčata si procvičili nejen svaly, ale také logické uvažování a vzájemnou spolupráci. Poděkování patří všem, kteří se na této akci podíleli. Ve středu 9. 6. promítalo ve škole 3D kino, které bylo pro všechny super zážitkem.

V duchu naší duhové školy (v týdnu od 14. 6. do 18. 6.) jsme se každý den proměnili v jiný barevný odstín – oblečením, doplňky. Tímto jsme si zpestřili a zpříjemnili náročný konec školního roku. Návštěva dopravního hřiště se uskutečnila ve středu 23. 6. se žáky 4. a 5. třídy, kteří získali průkaz cyklisty. Je důležité vědět, jak se chovat na silnici. Na konci měsíce června bylo v místní knihovně tradiční pasování „prvňáčků“ na Rytíře řádu čtenářského. Ve středu 30. 6. jsme dětem slavnostně předali vysvědčení.

Přejeme vám krásné a pohodové prázdniny. **Zvedáme kotvy!**

Kolektiv zaměstnanců ZŠ Letonice

Z činnosti organizací a zájmových sdružení

Sportovní zprávy TJ Letonice

Úvodem je nutno říci, že stejně jako všude, byla i u nás veškerá sportovní činnost nepříjemně poznamenána koronavirovou pandemií, včetně téměř celého prvního pololetí letošního roku. Činnost oddílů v tomto období nebyla zaměřena ani tak na sportovní akce, jako spíše na brigádnickou činnost při údržbě sportovišť. Omezení a nejistota ovlivnila i spolupráci při organizování hodů, které byly pro letošní rok opět zrušeny. Malou náhradou byl alespoň víkend se zábavnými atrakcemi v areálu hřiště TJ.

Fotbalový oddíl:

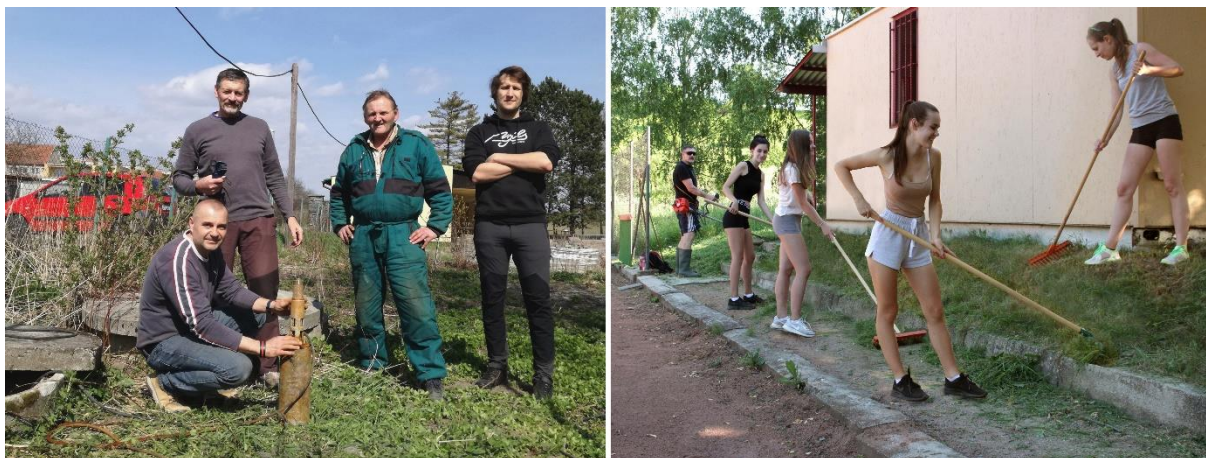
Hlavní údržbářskou prací bylo provedení pískování, kdy do hrací plochy fotbalového hřiště bylo zapraveno 60 t písku. Dalšími nezbytnými pracemi, které

je nutno ve fotbalovém areálu pravidelně provádět, je 2 až 3 krát za týden sečení hřiště sekačkou, pomocí křovinořezů se udržují okolních plochy. V rámci sportovního areálu bylo opětovně otevřeno pohostinství a spolu s novým nájemcem zmodernizováno. V interiéru přibyl mimo jiné i prostor pro maminky s dětmi a nově upraveno bylo venkovní posezení. V měsíci červnu, po částečném rozvolnění protikoronavirových opatření, došlo konečně k obnovení sportovních aktivit a začínáme postupně s pravidelnými tréninky. K návštěvám areálu zveme všechny občany.

Volejbalový oddíl:

Po zimě, bez možnosti používat tělocvičnu, jsme se dočkali postupného uvolňování proticovidových opatření a konečně mohli začít sportovat venku. Jako každý rok jsme museli připravit areál, kde nás čekalo nemilé překvapení v podobě porouchaného čerpadla, s jehož opravou nám pomohl pan Jiří Janáš. Hrací plochu je vždy nutno vyčistit, uválet, upravit a nadále udržovat včetně okolní zeleně, což nám zatím zabralo více času, než samotné sportování. Je to i tím, že většina rekreačních sportovců se věnuje i jiným aktivitám a najít společný termín pro kolektivní sport je velký problém. Pravidelně zatím trénují dívky a orientují se mimo jiné i na beach volejbal. Pomalu se přidávají i tenisté a začínají se zajímat i nohejbalisté. Pryč jsou časy, kdy kurty byly neustále v permanenci, a to hlavně díky sousedství s koupalištěm, kvůli kterému byla hřiště vybudována právě zde. Začínají prázdniny, léto je v plném proudu a spousta občanů i celých rodin se rozprchne k vodě někam jinam. I tak doufáme, že někteří projevíte zájem a využijete možnost si zde zasportovat. Máme k zapůjčení sportovní vybavení jako např. míče na volejbal a nohejbal, tenisové a badmintonové rakety apod.

Stolní tenis:

Naše úspěšné družstvo zatím čeká na obnovení okresní soutěže, přerušené na dlouhou dobu kvůli pandemii.

Přejeme všem hodně zdraví a hezkých prázdninových zážitků, nejlépe se sportem.

*Svatoslav Saják a Jan Ježorek, za členy a příznivce
Tělovýchovné jednoty Letonice*

Orel jednota Letonice

Rok 2020 a 2021 je poznamenán karanténou a tím i přerušením všech sportovních i kulturních aktivit na Orlovně. Věříme, že to horší máme již za sebou a že prázdniny a další školní rok bude lepší.

9.8.-13.8.2021 Orel Letonice pořádá ve spolupráci s Procyonem sportovní přívěsnický tábor pro děti. Od poloviny září bychom chtěli obnovit všechny sportovní oddíly a další aktivity, pravděpodobně ve stejných termínech:

Pondělí:	17:00-18:30h	lezení
	18:00-20:00h	divadlo Letodiv (dramatický kroužek)
Úterý:	17:00-18:00h	florbal – děti
	17:00-18:15h	karate – děti
	18:15-19:30h	karate – dospělí, pokročilá mládež
Středa:	17:00-18:00h	sportovní příprava – děti (míč. hry, atletika, gymnastika)
	19:00-20:00h	cvičení - wouding

Čtvrtek:	17:00-18:15h	karate – děti
	18:15-19:30h	karate – dospělí, pokročilá mládež
Pátek:	17:30-19:00h	badminton dospělí
	19:00-22:00h	deskové hry – děti a dospělí (Slunečnice)
Sobota:	19:00-23:00h	taneční hudební rodinné večery (1x za 14 dnů)
Neděle:	18:00-21:00h	badminton + florbal dospělí

Nepravidelně 2-3 x týdně HIIT cvičení „*Do formy s hasičem*“. O jednotlivých kroužcích a době jejich konání se rozhodne v září.

Na podzim bude Orel jednota Letonice pořádat opět Hubertskou zábavu a chtěli bychom uspořádat i mikulášskou zábavu pro děti, případně maškarní zábavu pro děti. Uvítáme pomoc z řad spolků nebo jednotlivců s organizací těchto akcí. Pokud máte zájem, prosíme o zprávu na mail.

Děkujeme za podporu obci Letonice, MŠMT ČR, JMK a dalších podporovatelů z řad rodin i jednotlivců.

Pavel Dostál, za Orel, jednotu Letonice

www.orelletonice.cz;

orel.letonice@gmail.com

Myslivci nás informují

Tento rok je opět silně poznamenám nepříznivou epidemiologickou situací, která neumožňovala žádnou větší aktivitu Mysliveckého spolku Letonice směrem k veřejnosti, a tudíž musely být bez náhrady zrušeny veškeré společenské akce, které jsou v prvním pololetí roku již tradičně myslivci pořádány. V lednu to měl být Myslivecký ples na Orlovně a v únoru Tradiční zabíjačkové hody, jež se v minulých létech těšili velké oblibě u veřejnosti. Nám nezbývá než doufat, že v zimě roku 2022 budou zdravotní podmínky natolik příhodné, abychom tyto tradice mohly znovu uspořádat. Další zrušenou společenskou akcí byla Okresní přehlídka trofejí, ale ta je v letošním roce plánována na sobotu 11. září 2021 v Letonicích. Věříme, že se vše zdaří a my Vás budeme moci přivítat na této přehlídce trofejí, ulovených v roce 2020 v honitbách spadající pod obce s rozšířenou působností Bučovice, Slavkov u Brna a Vyškov.

V létě, měsíci srpnu, Vás rádi uvidíme na Letní noci s kapelou RAIN v prostorách myslivecké chaty Cihelna 14. srpna 2021 a na Ukončení prázdnin v sobotu 28. 8. 2021 taktéž v Cihelně.

Po roční adeptské praxi v Mysliveckém spolku Letonice a náročném učení se v sobotu 5. června 2021 podařilo třem adeptům úspěšně složit zkoušky z myslivosti a tím splnili první krok pro to, stát se myslivcem. Všem gratulujeme a přejeme jim mnoho zdaru v tomto náročném, ale nádherném životním koníčku!

Závěrem Vás všechny prosíme o dodržování klidu v honitbě Letonice, zvláště v měsíci červnu, který je označován Měsícem MYSLIVOSTI. Veškerá volně žijící zvěř klade, vyvádí a staré se o své potomky, a tak prosím, mějte své psy v honitbě uvázané a nevstupujte do polních plodin a lesních porostů mimo vyznačené stezky a polní cesty. DĚKUJEME!

Ing. Matěj Pospíšil – hospodář Mysliveckého spolku Letonice, z.s.

Z činnosti místní skupiny ČČK Letonice

Díky pokračujícímu a narůstajícímu počtu nemocných covidem a přísných epidemických a vládních nařízení jsme museli veškerou svou aktivitu přerušit. Stihli jsme ještě na začátku měsíce února uskutečnit plánovanou přednášku pro děti z mateřské školy, a to bylo na dlouhé tři měsíce vše. Nekonal se členská výroční schůze, která se musela přesunout až na prázdniny. Byli jsme nuceni přeložit květnový zájezd na hrad Veverží a Mohylu míru na září. Místo pálení a reje čarodějnic se nám ale podařila velmi pěkná akce pro děti. Ve spolupráci s Dámským klubem a obecním úřadem jsme uspořádali Čarodějnické hledání, kterého si užili děti i jejich rodiče. Při pozvolném uvolňování jsme navázali na dobrou spolupráci s Diakonií Broumov a uspořádali jsme pro potřebné sbírku obnošeného šatstva Vítr v šatníku. Všem, kteří tuto akci podpořili, děkujeme.

Také jsme se dozvěděli, že tváří tohoto projektu Diakonie Broumov se stal herec pan Petr Čtvrtníček. Máme velkou radost z toho, že můžeme opět organizovat s Dámským klubem, Svazem rybářů a Sborem dobrovolných hasičů tradiční zahájení prázdnin pro děti, tentokrát nazvané *Jedeme na prázdniny*. A tak možná s trochou nadsázky a humoru vjedeme snad do těch lepších časů. Všichni bychom si to moc přáli. Na prázdniny a dovolenou přejeme všem pěkné počasí, pevné zdraví a dobrou náladu.

Věra Moudrá, za místní skupinu ČČK Letonice

Sbor dobrovolných hasičů

Vážení spoluobčané,

ráda bych vás seznámila s činností sboru dobrovolných hasičů. Vždy začínám řádky, jak proběhla tradiční Ostatková zábava, jenomže letošní rok 2021, nám vše překazil. Všichni víme, proč tomu tak bylo. Již rok 2020 nebyl pro náš sbor tím nejlepším, aspoň co se týče kulturně společenských akcí. Neboť již v tomto roce jsme se poprvé setkali s termínem pandemie spojená s virem COVID – 19. Především restriktivní nařízení vlády, dodržování rozestupů, roušky, které následně vystřídaly respirátory, zavřené obchody, zavřené restaurace a hospody. Příkazy pokračovaly i v roce následujícím. Proto nemohu sdělit půlroční činnost sboru, neboť jako všichni ostatní i my jsme měli svázané ruce a nemohli tak nic uspořádat. Ani jsme se nemohli zúčastnit soutěží v rámci okrsku.

Ovšem doufejme, že rozvolňování a částečné proočkování nám dovolí některé z naplánovaných akcí uskutečnit. Na měsíc srpen plánujeme uspořádat dětské odpoledne, ale vše je ještě ve fázi příprav. Věřím, že se nám podaří akci pro děti uskutečnit a společně s dětmi si ji náležitě užijeme.

Závěrem mi dovoluje ještě pár upozornění. Jsou před námi letní měsíce a s tím spojené vysoké teploty, proto nezapomínejte na dodržování pitného režimu. Dále mějte na paměti, že vypalování travnatých ploch je zakázáno. Otevřený oheň při večerním opékání špekáčků mějte vždy pod kontrolou. Bez dozoru nenechávejte i své elektrické, plynové grily a podobná zařízení.

Zároveň mi dovoluje vám jménem Sboru dobrovolných hasičů Letonice popřát co možná nejlepší léto, plné slunce a zábavy. A věřím, že se brzy všichni shledáme na nějaké kulturní akci.

Ing. Monika Hrubá, jednatelka sboru, za SDH Letonice

Zprávy z naší knihovny

Vzhledem ke covidové situaci se provoz knihovny musel omezit jen na bezkontaktní výpůjčky a poté na otevření výpůjčního okénka. Přesto jsme se snažili nezahálet a vyjít čtenářům vstříc i k současné situaci. Čtenáři se také mohli zúčastnit soutěží, které jsme vyhlásili, ať už to byla tipovací online soutěž nebo knižní výzva.

Po znovuotevření knihovny pro veřejnost jsme konečně mohli ocenit vítěze zimní soutěže „*Poznáš knižního hrdinu*“, které se zúčastnil překvapivě velký počet dětí. V červnu navštívily knihovnu děti ze školní družiny. Seznámily se se zvířecími hrdiny známých dětských knížek. Společně jsme si upekli dort po vzoru pejska a kočičky z knížky „*Povídání o pejskovi a kočičce*“, ale na rozdíl od nich jsme si na dortu s chutí pochutnaly.

Již sedmým rokem proběhl slavnostní ceremoniál, kdy panoši a panošky 1. třídy ZŠ Letonice byli pasováni na rytíře Řádu čtenářského. Svoji odvahu i znalosti předvedli jako pravý rytíři a tím splnili všechny úkoly. Není pochyb o tom, že z nich jednou budou dobří čtenáři. Paní učitelka jako královna „*Písmenkového království*“ přečetla slavnostní čtenářský slib. Děti ho potvrdily svým hlasitým slovem „SLIBUJI“. Pan starosta v roli krále pasoval všechny děti na členy Řádu čtenářského. Nové rytířky a noví rytíři si odnesli pasovací glejt, knížku *První školní výlet*, záložku do knihy a roční registraci do knihovny.

Knihovna bude otevřena i o prázdninách (provozní doba zůstává stejná). Zpříjemněte si dovolenou četbou zajímavé knihy a přijďte si vybrat z naší nabídky, kterou stále doplňujeme novinkami. Na podzim jsou pro vás připravené zajímavé besedy. Doufejme, že je budeme moci realizovat. Všem přeji pevné zdraví, krásně strávené prázdniny a dovolenou plnou pohody.

Ilona Ficová, knihovnice

O životě v retenční nádrži – biocentra Na potoce

Po několika suchých letech, kdy byla nádrž úplně vyschlá, se díky opravě stavidla, a hlavně vydatnějším srážkám v zimě retenční nádrž opět zaplnila vodu. Pozvolné a studené jaro umožnilo ropuchám zeleným natáhnout rozmnožovací sezónu, takže nadšené trylkování ropuších samečků bylo slyšet od konce dubna do začátku června. Momentálně už první malé ropušky a skokani štíhlí opouštějí vodu a nádrž obsadili ukvákaní skokani skřehotaví a zelení, třeba se letos opět objeví také rosničky zelené. V retenční nádrži je stále vidět i pod hladinu – díky tomu, že zde nejsou ryby, není voda zakalená zvednutým bahnem a je plná drobného života. Pulci obojživelníků jsou potravou pro larvy různého velkého hmyzu: vážky, šídla, potápníky. Při troše štěstí můžete zahlédnout i světového rekordmana – objevil se zde největší vodní brouk na světě, vodomil černý.

Díky vysoké hladině vody jsou poprvé na nádrži běžně k vidění lysky černé a divoké kachny březňáčky a jejich mlád'ata. Vzácněji můžete zahlédnout i potápku malou a slípku zelenonohou. Na zaplaveném poli u družstva letos vyhnízdlilo několik párů čejky chocholaté, svá teritoria si hlučně brání, člověku ale nijak ublížit nemůžou. Letos je na nádrži běžně k slyšení hlas rákosníka velkého, typický kara-kara-kít se ozývá hlavně z porostů mladých vrb. Část plochy retenční nádrže nadále zarůstá náletovými dřevinami – vrbami a topoly. Bludiště, které jsme začali ve vrbách prořezávat v r. 2019, je momentálně zaplavené, ale hustý porost vrb je plný života – nocuje zde obrovské hejno špačků obecných. Pokud to letní pokles hladiny umožní, plánujeme vrby průběžně redukovat, hlavně na patě hráze a podél břehové linie, tak aby se nádrž vizuálně více otevřela. Kde to bude možné, ponecháme jednotlivé vrby, aby se mohly tvarovat každoročním ořezáváním do tradičních „hlavatých vrb“. Na jaře příští rok si sem dojděte nařezat proutky na velikonoční pomlázku.

Kolem nádrže je instalováno několik umělých úkrytů pro plazy – prosím nezvedejte je, neuklízejte slouží k výzkumu zdravotního stavu místní populace užovek obojkových. Na líhništi pro plazy byly od jara k vidění malé ještěrky obecné, takže to vypadá, že suchá zídka a hromada koňského hnoje a suché trávy plní svou funkci.

Na samotné hrázi se postupně vytváří pestrý porost bylin a trav, včetně různých léčivých bylinek. Kvetě zde divizna velkokvětá, dobromysl, mateřídouška, řepík a další. Až se rozrostou do větších ploch klidně si bylinky na čaj nastříhejte. Kvetoucí byliny po celou vegetační sezónu lákají množství hmyzu.

Hráz sečeme jen mozaikovitě, tak aby se potlačily různé pcháče (bodláky) a nadbytečné kopřivy.

Prosím nepouštějte do porostů kolem nádrže volně pobíhat psy, je tam stále spousta malých zajíčků, hnízdí tam bažanti, a také spousta jiných – zákonem chráněných ptáků. Retenční nádrž je vybudována přímo uvnitř intenzivně zemědělsky využívané krajiny. Celé biocentrum slouží jako ostrov vhodného prostředí, kde můžou přežívat a rozmnožovat se druhy kulturní stepi, které do naší krajiny odnepaměti patří. Jedním z mnoha negativních procesů spojených s lidskou činností je zavlékání nepůvodních druhů a následné invazivní šíření některých z nich. V letech krátce po napuštění nádrže až do jejího vyschnutí v r. 2019 zde byl masově přítomný nepůvodní invazivní druh, karas stříbřitý (*Carassius gibelio*). Velká osádka karasa způsobila zakalení vodního sloupce, potlačovala růst vodních rostlin a celkově snižovala biologickou hodnotu biocentra. Vzhledem k tomu, že má plocha sloužit k zvyšování biodiverzity v krajině je obecně nežádoucí zde ryby vysazovat.

Ája a Vojto Balážovi

Obecní úřad informuje...

ODPADY – co nás čeká a nemine?

Na konci roku 2020 byl schválen nový zákon č. 541/2020 Sb. Zákon o odpadech s platností od 1.1.2021. Jeho snahou je předcházení vzniku odpadu a navyšování jeho recyklace nebo jiné využití.

Odpad, který se vyprodukujeme v našich domácnostech, a je vyhozen do popelnice nebo vytríděn do kontejnerů k tomu určených, ve většině případů z obce vyváží společnost Respono, a.s, a za tyto služby ji obec platí (jedná se o vývoz, zpracování a skládkování odpadu).

Jaké jsou druhy odpadu, které nás nejvíce zajímají?...

...a které bude upravovat nová obecně závazná vyhláška obce o stanovení obecního systému odpadového hospodářství? Mimo jiné tím, že jako ta současná, bude stanovovat povinnost odděleně soustřeďovat složky odpadu na místa k tomu určená:

- *Biologické odpady*
- *Papír*
- *Plasty včetně PET lahví*
- *Sklo*
- *Kovy*
- *Nebezpečné odpady*
- *Objemné odpady*
- *Jedlé tuky a oleje*
- *Směsný komunální odpad*

Pro Vaši představu...

V roce 2020 zaplatila obec Letonice:

- za sběr využitelných odpadů 234.181,- Kč,
- za směsný komunální odpad 675.369,- Kč,
- celkem za odpady 1.002.192,- Kč (společně s objemným, biologickým a nebezpečným odpadem, který se účtuje samostatně).
- průměrný náklad obce za odpady na jednoho obyvatele v roce 2020 činil 730,- Kč (výpočet na 1371 obyvatel) z toho občan zaplatil pouze 450,- Kč
- od občanů se v rámci plateb za popelnice vybralo 602.022,- Kč
- za vytríděný odpad jsme dostali zpět z EKO-COM 171.963,- Kč
- doplatek ze strany obce činil tedy v roce 2020 celkem 228.207,- Kč.

Jaký „metr“ na obce přináší nový zákon?

Stanovuje snižující se hranici množství odpadu, která bude finančně zvýhodňovaná. V roce 2021 se jedná o 200 kg/obyvatel/ok a v roce 2029 pouze 120 kg/obyvatel/rok. V roce 2020 byla produkce směsného komunálního odpadu v Letonicích 240 kg/osoba/rok!

Kilogramy vyprodukované nad danou hranici budou zpoplatňovány vyšší částkou a ta se bude s postupem let zvyšovat. Zároveň bude nutné daleko více třídit, podíl vytríděného odpadu by měl být v roce 2030 minimálně 70 %. V roce 2020 byl podíl vytríděnosti v Letonicích pouze 18 %. Ta obec, která limit nesplní, bude finančně postihována.

Na co je potřeba se připravit?

Výše zmiňovanou problematiku a vše další z odpadového sektoru aktivně řešíme se společnostmi Respono, a.s., a EKO-COM, a.s., s dobrovolným svazkem obcí Ždánický les a Poltaví a s okolními obcemi, konzultacemi se společností *Moje odpadky.cz* a hledáme nejlepší cestu pro Letonice.

Jedno je jasné již nyní. Je potřeba, aby lidé platili za odpad, který obci do systému předají, a ne všichni stejně, takzvaně „na hlavu“. Společnost Respono, a.s., by měla mít od 1. 1. 2022 přesné informace o množství odpadu z jednotlivých

obcí a startovat systém dynamického vážení, který umožní získávání informací o množství odpadu z jednotlivých domácností. Letonice o tuto službu projevíly značný zájem a budeme čekat, jak rychle se to podaří uvést do chodu. Díky tomuto systému budeme moci snad již od 1.1.2023 zavést vyhlášku o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se základem poplatku podle hmotnosti odloženého odpadu. Jednodušeji – zaplatíme za to, co vyhodíme.

Jaké podmínky vytvoří obec?

Obec musí aktivně vytvářet podmínky pro třídění odpadu svými občany. Během roku 2021 máme v plánu zvýšit počet sběrných míst a rozšířit největší sběrné hnízdo v ulici Družstevní tak, aby bylo vždy (nebo alespoň téměř vždy) kam odložit vytríděný odpad. Bude založeno místo, kam budeme moci odkládat kovy i v průběhu roku. Sběr železného šrotu spolky zůstane samozřejmě zachován, ale pro ty, kteří nemají možnost kovové odpady doma uchovat musí být možnost je odložit na místo obcí určené.

V areálu bývalého zemědělského družstva jsme zřídili mezideponii (úložiště) rostlinného odpadu (označena v obrázku červeným kroužkem), a to posekané trávy a větvi ze stromů. Něco budeme štěpovat, něco zetlí a zbytek budeme vyvážet službou Respona pryč z obce. Zatím je tento systém v testovacím procesu, ale budeme rádi, když využijete možnosti posekanou travu či větve odložit zde, místo toho, aby po částech rostlinný odpad končil v popelnici na komunální odpad.

Ve výrobním areálu plánujeme do budoucna založit komunitní kompostárnu (prostor bývalého čtyřřadého kravína), která by nám měla být velmi nápomocná v třídění biologické složky odpadu.

Dále uvažujeme o možnosti zavedení pytlového sběru plastu a svázaného papíru pro ty z vás, pro které je fyzicky náročné chodit s odpadem na sběrná místa. Budeme rádi za zpětnou vazbu, zda byste tuto službu využili.

A jak můžete pomoci vy?

Plast, papír, sklo a další složky odpadu poctivě třídit. PET lahve sešlapávat, co to jde, ať není „vyvážen vzduch“. Stejně tak papírové obaly rozkládat a ty větší umísťovat do velkoobjemového kontejneru na Družstevní ulici. Je potřeba si uvědomit, že platíme za vývoz kontejnerů podle jejich počtu, tak ať se jejich objem využije na maximum (viz foto).

Bioodpad ať končí v kompostérech u vás na zahradě. Jde nejen o posekanou trávu, ale i odpad z kuchyně, který kompost příjemně oživí a vaši popelnici odlehčí. Rostlinný odpad prostě do popelnice nepatří! Pro občany, kteří nemají zahradu a na ni umístěný kompostér pak budou moci využívat velké kompostéry umístěné po obci. Jejich kapacita by pro tyto účely měla být do budoucna dostatečná. Dávat nám zpětnou vazbu, co by Vám v problematice odpadů pomohlo, hledat společně s námi nejlepší řešení.

Závěrem je velice důležité říct jedno - tyto změny nejsou zlem. Naopak...

Měly by pomoci k udržitelnosti odpadového hospodářství a k ekologizaci domácností a obcí. Pojdme se aktivně zapojit a mít radost z toho, že přispíváme k ozdravování prostředí, ve kterém žijeme.

Eva Míčová, místostarostka

Pozn. Podrobnější verzi článku naleznete na www.letonice.cz, sekce samospráva-odpadové hospodářství obce.

Vzkazy od společnosti Respono, a.s.

- Občané jsou povinni své popelnice k vývozu připravit na okraj chodníku nebo vozovky nejpozději do 06.00 hod ráno v den jejich svozu. Pokud tak nebude učiněno, nemusí být popelnice vyvezena. Vývoz popelnic probíhá v naší obci vždy 1x za 14 dní v pátek.
- Firma **Respono, a.s.** oznamuje, že od 01. 06. 2021 došlo ke zvýšení ceny za černý pytel s označením RESPONO. Nová cena činí cca 60,- Kč (v ceně je započítán i jeho vývoz).

Nové pozemky v majetku obce

Na jaře tohoto roku přibylo do majetku obce 7 pozemků o celkové výměře 77 902 m² (tedy necelých osm hektarů). Většinu z této plochy tvoří orná půda.

Podarilo se to díky vstřícnosti rodiny Slabých a jejím rozhodnutí srdcem. Tato rodina pochází z Letonic, ale v padesátých letech byla z vesnice nuceně vystěhována. Slabí patřili k největším sedlákům a ani si neumíme představit, co pro ně odchod z obce znamenal. Kladný vztah k Letonicím jim ale zůstal a nebylo jim jedno, jak bude s pozemky do budoucna nakládáno. Velice si jejich přístupu vážíme a chtěli bychom jim zde touto formou poděkovat.

Co to pro obec znamená, vlastnit půdu a získávat další? Můžeme lépe ovlivňovat krajnotvorbu v našem katastru a pokračovat dál ve větší míře s realizací pozemkových úprav. V současné době nabízíme lidem odprodej pozemků pod komunikacemi a v některých případech je i směna možným řešením. Připravují se projekty na založení tůní, vytipováváme místa pro obecní ovocné sady. Na to všechno je půda základním kamenem a čím více jí máme, celá vesnice dohromady, tím lépe se ozelení a ozdraví krajina kolem nás.

Touto formou informujeme občany, kteří uvažují o prodeji pozemků, že zájem obce o půdu je tu stále a budeme rádi, když nám ji nabídnou k odkupu.

Eva Míčová, za obec Letonice

Co dokáže „ohýnek v zahradě“?

Takovýto dým se vznášel na začátku června tohoto roku kolem 21. hodiny večerní nad Letonicemi a bohužel i v některých ulicích. Vnikal do plic i do domácností a způsobil nemalé komplikace místním občanům.

Jsou tu dva základní body k řešení (co a kdy pálit) a na oba odpovídá *Obecně závazná vyhláška obce Letonice č.3/2020*, kterou se stanovují podmínky pro spalování suchých rostlinných materiálů v obci.

Suché rostlinné materiály lze spalovat ve vyhrazených dnech a časech za příznivých rozptylových podmínek, a to **v úterý a pátek** v čase od **14.00 hod do 18.00 hod**. Květen bohatý na srážky přinesl život do zahrad a dovolil trávě bujný růst. Posekanou zeleň můžeme kompostovat, využít jako mulč nebo usušit a následně zkrmit nebo v poslední řadě spálit.

Žádáme o důsledné dodržování jednoduchých pravidel daných vyhláškou. Bude se nám všem lépe dýchat.

Eva Míčová, za obec Letonice

„Cyklostezky – ŽLaP (razítko)“

Volně přístupné razítko do cykloprůkazky je umístěno ve vchodu do budovy Obecního úřadu v Letonicích u úřední desky (vchod z hlavní silnice).

Důležité telefonní kontakty

poruchová služba	
elektrina	800225577
plyn	517333800
VaK	800137239

Žádost k majitelům pomníků

Žádáme majitele pomníků na místním hřbitově, aby před opravou či výměnou náhrobního kamene uchovali plastové číselné označení pro další použití (na nový pomník).

Sbírka na pomoc postiženým oblastem

Od pátku do neděle 27.6.2021 uspořádal Sbor dobrovolných hasičů Letonice ve spolupráci s obcí materiální sbírku pro obce postižené tornádem.

Obec Letonice přispěla finanční částkou ve výši 100 000 Kč.

Členkám SDH děkujeme za organizaci sbírky a věnovaný čas.

**Hezké prázdniny dětem a všem příjemnou
dovolenou přeje**

Redakční rada

LETONICKÝ ZPRAVODAJ

Určeno občanům obce

Vydal OÚ Letonice v červenci 2021

Vydáno nákladem 515 výtisků

Odpovědný redaktor: Prof. RNDr. Jiří Příhoda, CSc.

Povoleno MK ČR pod registračním číslem E 13051

Za obsah příspěvků odpovídá autor,
neprošlo jazykovou úpravou.

Příspěvky do zimního čísla LZ v r. 2021 zasílejte na OÚ Letonice nebo na
adresu jiriprihoda@seznam.cz nejpozději do 10. 12. 2021.

Petr Brázda – vydavatelství, Tyršova 2-4, 695 01 Hodonín